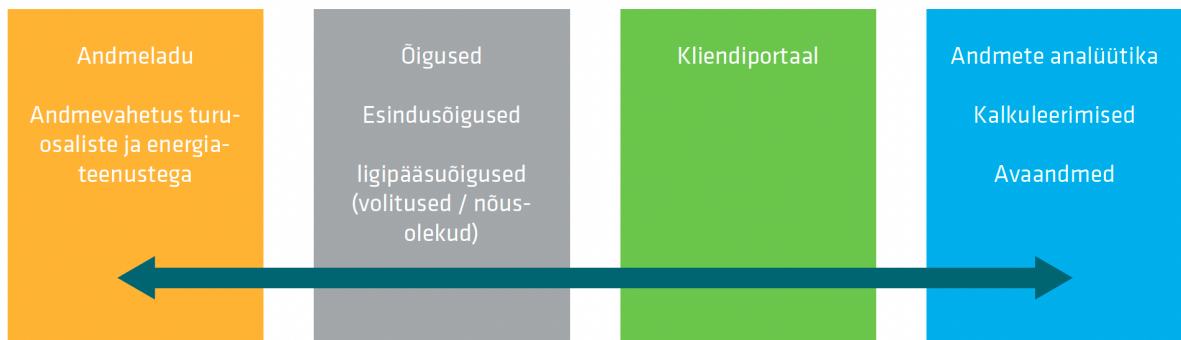

7.4.1. Estfeed andmevahetusplatvorm

Eleringi tarkvõrgu tehniliseks baasiks on andmevahetusplatvorm Estfeed (joonis 41).

Eleringi Estfeedi brändi alla on koondunud kogu energiaandmete platvormiteenused järgmises mahus:

- elektri- ja gaasituru avatud tarne äriprotsessid ja mõõteandmete kogumine ning teistele energiateenustele energiaandmetele ligipääs (nn Andmeladu);
- kliendiportaal, mille kaudu saavad lõppkliendid ligipääsu oma tarbimis- ja tootmisandmetele, lepingute infole, andmete jagamisele ning taastuenergia andmetele;
- kasutaja õiguste halduse tehniline lahendus;
- energiastatistika ja avaandmete lahendus (Q3 2023).

Joonis 41 Estfeedi andmevahetusplatvorm

Estfeed platvorm on plaanitud integreerima erinevaid andmeallikaid (nt tulevikus ka kaugkütte jm kaugmõõtjate ja sensorite andmeid) ja pakkuma sobivaid teenuseid andmete muutmisel väärtuslikuks informatsiooniks.

Estfeed Andmeladu

Estfeed Andmelao kaudu tagatakse andmevahetus järgmistele elektriettevõtjatele:

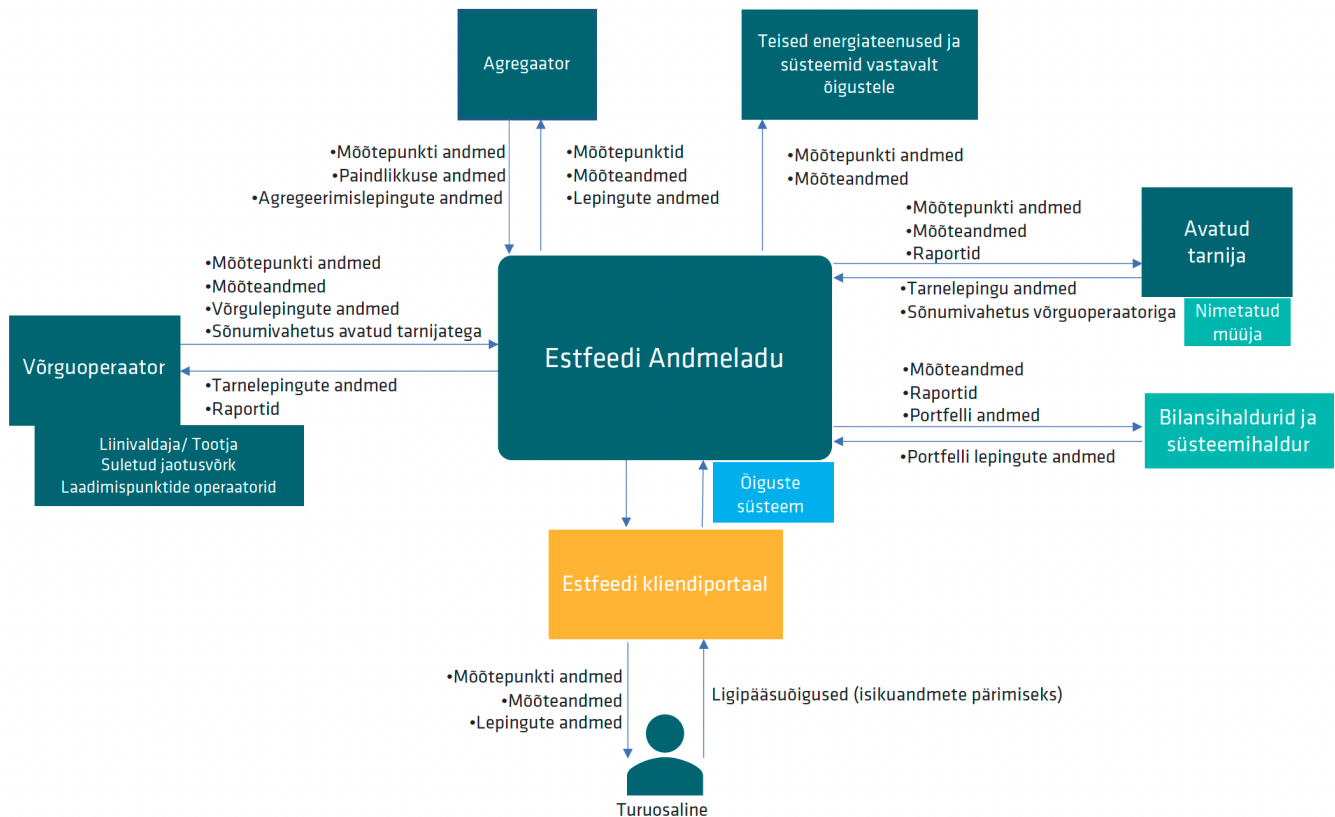
- võrguettevõtja – mõõtepunkti(de), lepingute info ja mõõteandmete edastamine; avatud tarne lepingute ja agregeerimislepingu info kättesaamine;
- liinivaldaja ja tootja – mõõtepunkti(de) ja mõõteandmete edastamine;
- suletud jaotusvõrk – mõõtepunkti(de), lepingute info ja mõõteandmete edastamine;
- laadimispunktide operaator – mõõtepunkti(de) ja mõõteandmete edastamine;
- avatud tarnija – avatud tarne lepingute ja portfelli lepingute info edastamine ja mõõtepunktide info ja mõõteandmete kättesaamine;
- agregator – agregeerimislepingute ja tarbimise juhtimise mõõteandmete edastamine ja mõõtepunktide info ja mõõteandmete kättesaamine;
- bilansihaldur – avatud tarne lepingute ja portfelli lepingute info edastamine;
- süsteemihaldur – katkematu avatud tarne ahela haldamine.

Andmelaost võimaldatakse andmetele ligipääs ka energiateenuse osutajatele, aga oluline on, et nemad saavad andmetele ligi ainult turuosalise antud ligipääsuõiguste alusel.

Avatud tarnija vahetamiseks, agregatorlepingute* halduseks, mõõteandmete edastamiseks ning bilansivastutuse tagamiseks on Andmelattu loodud järgmised põhifunktsionaalsused:

1. kodeerimise protsess; 2
2. mõõtepunkti tehniliste andmete ja mõõteandmete esitamise protsess;
3. tarnijavahetuse ja seda kirjeldava sõnumite vahetamise protsess;
4. võrguettevõtja võrguarve edastuse protsess;
5. avatud tarnija ja võrguettevõtja vahelise infovahetuse kanal;
6. katkematu avatud tarne ahela ja bilansiportfellide (bilansiportfellide) haldus;
7. 15-minutilise bilansiperioodi andmevahetus;
8. bilansiselgituse agregeeritud koondraportite arvutamine ja edastamine;
9. agregeerimislepingute ja tarbimise juhtimise mõõteandmete edastamine.

Estfeediga on ühendatud ka täiendavad sidussüsteemid nagu Eleringi taastuenergia infosüsteem ja bilansihalduse süsteem seadusandluses toodud õiguste alusel (joonis 42).

Joonis 42 Elektrituru andmevahetus Estfeed andmeplatvormi vahendusel

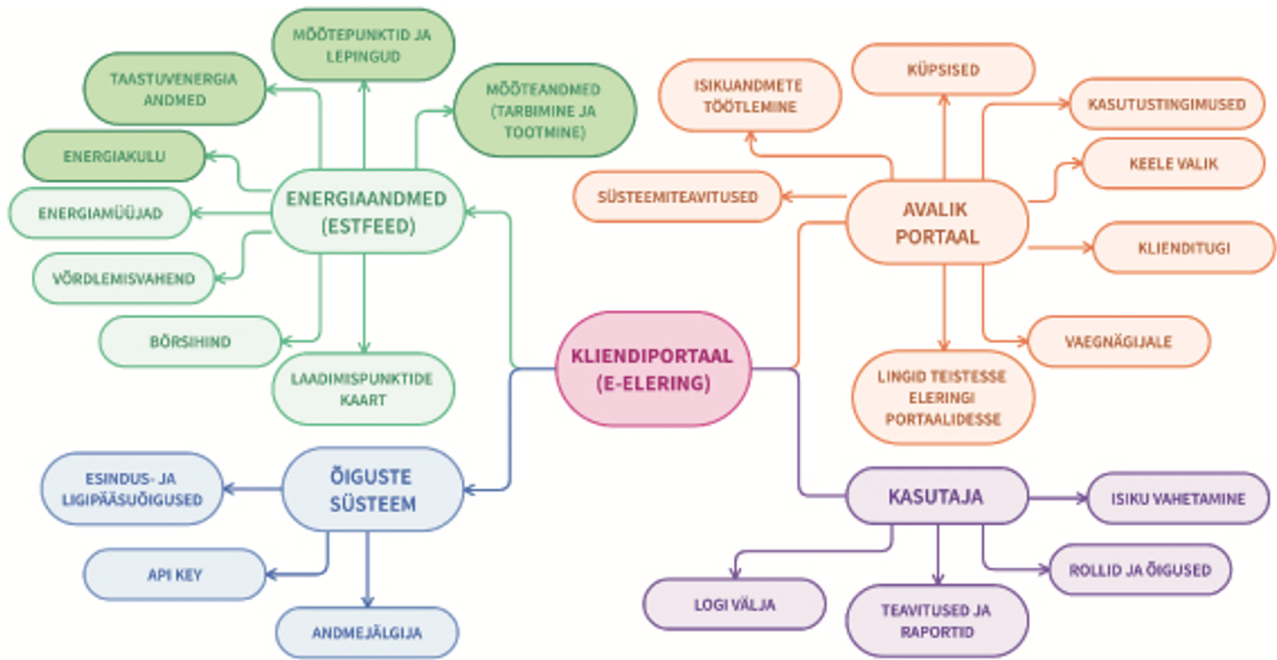
Estfeedi kliendiportaal

Turuosalistest lõppkliendid (tarbijad, tootjad) ja nende esindajad saavad oma andmetele ligipääsu selleks loodud veebiportaali (nn kliendiportaali) kaudu.

Kliendiportaal tagab lõppklientidele ligipääsu oma mõõteandmetele koos andmete allalaadimise ja edastamise võimalusega, sh tagada kättesaadavus endaga seotud infole: lepingute tähtajad, avatud tarnijad, mõõteandmed, turuosalise EIC kood ja turuosalisega seotud mõõtepunktide EIC koodid ning andmete kättesaamise kasutajamugavus.

Õiguste osas peab olema võimalus hallata oma esindusõigusi ning anda oma andmete jagamiseks nõusolekuid teistele turuosalistele kui tema konkreetsele energiamüüjale. Andmejälgija vaates tuleb turuosalisele kuvada info, kes, millal ja mis õiguse alusel on saanud ligi tema tarbimiskoha mõõteandmetele vm seotud

infole (joonis 43).

Joonis 43 Kliendiportaali mõttekaart

Kasutajaõigused

Elering tagab, et turuosalise andmete Andmelaost saavad ligipääsu vaid need osapooled, kellel on selleks seadusjärgne õigus või kellele turuosaline ise on selle õiguse andnud.

- Esindusõigus on õiguste kogum, mille piires esindaja saab tegutseda esindatava nimel. Esindusõiguse aluseks võib olla volitus või seadus (seadusest tulenev esindusõigus).
- Ligipääsuõigus tähendab õigust saada ligi andmetele. Juriidilise isiku andmetele ligipääsuks on vajalik volitus juriidilise isiku esindusõigusega isiku poolt. Füüsilise isiku andmetele ligipääsuks on vajalik nõusolek. Füüsilise isiku nõusolekule kohaldub isikuandmete kaitse üldmäärus.

Ligipääsuõiguste üldpõhimõtted on järgmised:

- Elektri- ja gaasiettevõtjatel ning energiateenustel tuleb andmetele ligipääsuks sõlmida Eleringiga leping. Estfeed haldab rollipõhiselt ligipääsu andmetele (kas kasutaja on müüja, võrguettevõtja jne). Iga kasutaja, sh sidussüsteemi tehtud päring tuleb valideerida vastavalt seaduse alusel tagatud ligipääsuõigusele ja/või lõppkliendi antud volitusele. Andmetele saab ligipääsu vaid kas turuosalise antud volituse/nõusoleku või seaduseõiguse alusel.
- Võrgulepingu kliendile tagatakse juurdepääs kliendiportaali kaudu edastatavatele andmetele. Kliendil on õigus volituse andmise kaudu edastada oma mõõtepunkti ja mõõteandmeid teistele isikutele ja süsteemidele.

Statistika, analüüs ja avaandmed

Estfeed arendusplaanis on eesmärk arendada välja lahendus tegelike mõõteandmete alusel energiabilansi andmete töötlemiseks ja kasutamiseks koondväljundina:

- energia (elekter ja gaas) lõpptarbimise agregeeritud arvutamine valitud resolutsioonis, asukohas (maakond, linn, küla, KOV), tegevusvaldkonna (tööstus, põllumajandus, teenindus jms) osas või teenuse ahelaga (bilansiportfell, võrguettevõtja tegevuspiirkond) jm;
- energia (elekter ja gaas) tootmise agregeeritud arvutamine valitud resolutsioonis, asukohas, kütuseliigiti või teenuse ahelaga jm;
- olemasolevate bilansiselgituse raportite jaoks mõõteandmete agregeerimise uuendamine (funktsionaalsusena olemas);
- gaasisüsteemi kaitstud tarbijate tarbimiskoguste kalkuleerimise ja selleks vajalike andmetega raport.